

Jaarstukken 2023

24-07-2024

2.2.4 Leefomgeving

Binnen dit thema beschrijven we de thema's verkeer, duurzaamheid en leefomgeving. Verkeersveiligheid en doorstroming en onderhoud aan wegen en water zijn belangrijke actuele thema's binnen de gemeente. Hieronder vindt u de speerpunten en acties die er worden genomen, zoals het intensiveren van wegenonderhoud, stimuleren van fietsgebruik en het uitvoeren van gedragscampagnes. Ook beschrijven we de speerpunten en inzet op de thema's duurzaamheid en het verbeteren van de leefomgeving.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan?

In het bovenstaande thema hebben we het volgende speerpunt:

Speerpunt: Verbeteren van de openbare ruimte

Doelstelling	Verbeteren van de verkeersveiligheid en doorstroming door een weginrichting conform het principe duurzaam veilig verkeer.
Wat wilden we doen?	• Uitvoeren van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte IBOR op de punten beheer en inrichting. • Uitvoeren wegenbeheerplan met effectgestuurd beheer. • Gedragscampagne verkeersveiligheid uitvoeren en aansluiten bij landelijke campagnes. • In regionaal verband werken met een risicogestuurde aanpak van de verkeersveiligheid en het verwerven van subsidies van VRA en Rijk hiervoor.

Doelstelling	Verbeteren van de verkeersveiligheid en doorstroming door een weginrichting conform het principe duurzaam veilig verkeer.
Wat hebben we ervoor gedaan?	- Het beheer en de inrichting van de openbare ruimte zijn uitgevoerd conform de speerpunten uit het IBOR en de eisen uit de LIOR. - Het wegenbeheerplan is uitgevoerd aan de hand van risicogestuurd beheer. Daarbij is uitgegaan van de jaarlijkse wegininspectie waaruit een prioritering voor beheer van de wegen is gemaakt. - Er is aangesloten bij regionale verkeersveiligheidscampagnes, zoals de campagne 'Licht aan', die zich richt op goede verlichting op de fiets en 'Doortrappen' die zich richt op de veiligheid van ouderen op de (elektrische) fiets. Voor de campagne 'Licht aan' is gratis fietsverlichting uitgereikt op de schoolroutes in Duivendrecht en Ouderkerk aan de Amstel. Voor de campagne 'Doortrappen' zijn fietshelmen met korting beschikbaar gesteld voor ouderen in de gemeente. - De projecten uit het mobiliteitsplan zijn bij de Vervoerregio Amsterdam aangemeld voor subsidie. De Vervoerregio Amsterdam krijgt subsidie vanuit het Rijk en verdeelt deze over alle gemeenten in de Vervoerregio Amsterdam. Ook is, samen met de Vervoerregio Amsterdam, regiobreed gekeken naar een risicogestuurde aanpak verkeersveiligheid. Hieruit volgt een regiobreed handavingsplan.

Doelstelling	Verbeteren verkeersveiligheid, bereikbaarheid, duurzaamheid in het verkeer
Wat wilden we doen?	Mobiliteitsplan opstellen met een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren. Begin volgend jaar is het concept gereed. We hebben nu al een overzicht van de te verwachten projecten, maar deze zijn nog niet opgenomen in de begroting.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Het mobiliteitsplan is vastgesteld door de gemeenteraad en de projecten zijn opgenomen in de begroting.

Doelstelling	Het parkeerbeleid aansluiten op Mobiliteitsvisie Ouder-Amstel en Mobiliteitsplan ZOF
Wat wilden we doen?	- Opstellen nieuwe beleidsnota parkeren en paraplubestemmingsplan parkeren met aandacht voor: - Update parkeerbeleid voor (vracht)auto en fietsparkeren - Welke parkeerregimes horen hierbij en met welke fasering moeten deze worden ingevoerd? - Hoe gaan we om met bestaande vergunningen- en ontheffingenstelsel - Welke handhaving hoort hierbij - Updaten parkeernormen per deelgebied.
Wat hebben we ervoor gedaan?	
	- De nieuwe beleidsnota parkeren is in concept gereed. In de beleidsnota wordt ingegaan op fietsparkeren, parkeerregimes, handhaving en hoe om te gaan met het bestaande vergunningen- en ontheffingenstelsel. - In het kader van het verbeteren van de dienstverlening naar onze inwoners wordt een verdiepingsslag gemaakt. Doel is om dit verder uit te werken tot een plan van aanpak over hoe om te gaan met het bestaande vergunningen- en ontheffingenstelsel.

Speerpunt: In 2040 is Ouder-Amstel energieneutraal

Doelstelling	Het verduurzamen van de eigen organisatie
Wat wilden we doen?	- In 2023 wordt nieuw duurzaamheidsbeleid vastgesteld. Het Rijk stelt 5,6 miljard beschikbaar voor het uitvoeren van het Klimaatakkoord. De verdeelsleutel is op dit moment nog onbekend, maar hier lijkt binnenkort duidelijkheid over te komen. Onder andere op basis van de hoogte van deze bijdrage wordt het nieuwe duurzaamheidsbeleid opgezet, waarbij het uitgangspunt is dat de bijdrage de kosten dekt. Zodra meer duidelijkheid bestaat over de omvang van de gelden, zal dit opgenomen worden in het eerstvolgende P&C-document. - Verduurzaming gemeentelijk wagenpark en apparatuur. - Het beleid omtrent maatschappelijk verantwoord inkopen wordt opgesteld, uitgevoerd en gemonitord, de inkoop van bebording krijgt hierbij uitdrukkelijk aandacht. - Bij vervanging van installaties wordt gekeken naar een duurzame oplossing of vervanging. - De Legesverordening wordt verduurzaamd.
Wat hebben we ervoor gedaan?	- Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het klimaat- en energiebeleid. Deze moeten worden ingezet voor salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel, inclusief ondersteunende taken zoals HR, financiën en ICT. Op basis van deze middelen is een team Duurzaamheid geformeerd. - Team Duurzaamheid heeft het Beleidsplan Duurzaamheid opgesteld dat begin 2024 aan de raad wordt voorgelegd ter vaststelling.
	Het beleid omtrent maatschappelijk verantwoord inkopen is in concept gereed. Vooruitlopend op de vaststelling van dit beleid is hiermee rekening gehouden bij aanbestedingstrajecten. Ook het monitoren hiervan is gestart.
	De legesverordening is niet verduurzaamd door gebrek aan juridische capaciteit hiervoor en het opstarten van het nieuwe team Duurzaamheid.

Doelstelling	Beperken energieverbruik en opwekken van duurzame energie door bedrijven
Wat wilden we doen?	- Het energiebesparingsakkoord wordt uitgevoerd. - Het inhuren van een energieloket voor bedrijven. - Stimuleren verduurzaming bij bedrijven en maatschappelijk vastgoed. - Toezicht en handhaving bij bedrijven voor wat betreft energiebesparing.
Wat hebben we ervoor gedaan?	- De Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied draagt zorg voor de uitvoering van het Energiebesparingsakkoord. In het kader daarvan worden bedrijven met veel energiegebruik (gas en/of elektra) gecontroleerd op verbruik en het realiseren van energiebesparende maatregelen. Dit betreft een meerjarenproject. - Het Regionaal Energieloket heeft in opdracht van de gemeente een speciale informatiewebsite ingericht voor bedrijven alsmede een Klant Contact Centrum (KCC). - Voor de verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen wordt samengewerkt met Klimaatroute en Projectbureau Herstructurering. Bedrijventerreinen (PHB). Klimaatroute verzorgt energiescans (inzicht in haalbare en betaalbare maatregelen) voor bedrijven en hun begeleiding daarbij. PHB werkt in opdracht van provincie, gemeenten en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) op het gebied van de kwaliteitsverbetering en de verduurzaming van bestaande bedrijventerreinen.

Doelstelling	Beperken energieverbruik en opwekken van duurzame energie voor en door bewoners
Wat wilden we doen?	• Twee maal per jaar een duurzaamheidspagina in de krant. • Stimuleren verduurzaming bij VVE's. • Stimuleren gebruik van het Regionaal Energieloket. • Acties blijven uitvoeren, zoals collectieve inkoop, webinars, cadeaubonnen en energiecoaches. • Continuering Natuur,- en milieueducatie en Let's do it kids bij scholen. • Ontwikkelingen op het gebied van geothermie worden gevolgd. • Duurzame woningbouw stimuleren middels het Programma van Eisen duurzame ruimtelijk ontwikkelingen. • Uitvoeren van een project om armoede door hoge energiekosten te bestrijden en de woningen met de slechtste energielabels aan te pakken. De gemeente heeft in 2022 € 149.100 ontvangen voor het helpen van mensen in energiearmoede en € 45.329 voor het aanpakken van de slechtste energielabels. Deze bedragen moeten uiterlijk op 31 december 2023 zijn besteed. De provincie is nog aan het onderzoeken of zij een aanvullende subsidieregeling kunnen opstellen voor de gemeenten in 2023. • Duurzaamheidslening evalueren.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Elk kwartaal is een speciale duurzaamheidspagina in de krant gepubliceerd. • Natuur- en Milieueducatie bij scholen heeft plaatsgevonden. • Het programma van eisen Duurzaamheid is een vaste bijlage geworden bij anterieure overeenkomsten voor ruimtelijke ontwikkelingen. • Samen met Regionaal Energieloket (REL) zijn collectieve acties voor zonnepanelen en isolatiemaatregelen georganiseerd en uitgevoerd. • Het Regionaal Energieloket heeft in opdracht van de gemeente een aparte informatiewebsite ingericht voor vve's alsmede een Klant Contact Centrum (KCC). • Voor geothermie heeft een onderzoeksboring plaatsgevonden in de gemeente. De resultaten van het onderzoek zijn nog niet bekend. • Om de hoge energiekosten te bestrijden hebben we energiecoaches ingezet.
	• Voor Let's do it kids was in 2023 geen budget voor aangevraagd vanwege beperkte capaciteit. • Voor het evalueren van de duurzaamheidslening was in 2023 niet voldoende capaciteit beschikbaar door het opstarten van het nieuwe team Duurzaamheid. • Het project om armoede door hoge energiekosten te bestrijden, is in overleg met het Sociaal Domein doorgeschoven naar 2024. • De evaluatie van de duurzaamheidsleningen is doorgeschoven naar 2024 door beperkte capaciteit en het opstarten van het nieuwe team Duurzaamheid.

Doelstelling	Uitvoeren van de Transitievisie warmte
Wat wilden we doen?	• De mogelijkheden voor warmtenetten en aquathermie onderzoeken. • Kennis delen over warmtetransitie met bewoners en bedrijven. • Mogelijkheden voor een collectieve aanpak onderzoeken. • Bij planmatig onderhoud van de openbare ruimte wordt de warmtetransitie, waar planningstechnisch mogelijk, als thema meegenomen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	
	• Er is begonnen met het onderzoek naar de mogelijkheden voor warmtenetten, aquathermie en collectieve aanpak. Een deel is in 2024 gereed en een deel volgt later.

Doelstelling	Uitvoeren van de RES
Wat wilden we doen?	• Inzetten op zon op daken en geluidsschermen, in samenwerking met de woningcorporaties, scholen en Rijkswaterstaat. • Het plaatsen van windmolens in de oksel van de A9/A2 wordt onderzocht. • Samen met Rijkswaterstaat wordt zon op de geluidsschermen onderzocht.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Samen met Rijkswaterstaat, de provincie Noord Holland en elf andere gemeenten zijn de mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen langs de A9 op rijksgronden onderzocht. De resultaten hiervan worden in 2024 uitgewerkt tot een plan waarna de gronden onder voorwaarden beschikbaar gesteld kunnen worden voor het plaatsen van zonnepanelen Bijvoorbeeld door (lokale)energiecoöperaties. • Met de RES-regio is gewerkt aan de herijking van de RES 1.0. Deze is medio 2024 afgerond. • De onderzoeken voor het plaatsen van windturbines in de oksel A9/A2 zijn uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er goede mogelijkheden zijn. Verdere uitwerking en aanvulling van de onderzoeken volgt de komende jaren. • Het zoekgebied wind, lang de A9/A2, blijft in de herijkte RES 2024 opgenomen. • Over het plaatsen van zonnepanelen op (grote) daken heeft overleg plaatsgevonden met diverse partijen, zoals het Regionaal Energieloket (REL), Klimaatroute en het Projectbureau herstructurering Bedrijventerreinen (PHB). In hun adviezen wordt aandacht besteed aan de duurzame opwek van energie. Dit is ook onderdeel van de energiescans die aan bedrijven wordt aangeboden.

Speerpunt: 100% circulaire economie in 2050

Doelstelling	Maatschappelijk verantwoord inkopen en opdrachtgeven
Wat wilden we doen?	• Er wordt beleid opgesteld om dit goed in te richten.
Wat hebben we ervoor gedaan?	
	• Het beleid is in concept opgesteld en inhoudelijk is op de vaststelling vooruitgelopen. Tevens is monitoring van deze uitvoering gestart.

Doelstelling	Nieuwbouw duurzaam realiseren
Wat wilden we doen?	• Het programma van eisen wordt opgenomen in anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Het programma van eisen Duurzaamheid is een vaste bijlage geworden bij anterieure overeenkomsten voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Doelstelling	Van afvalbeleid naar grondstoffenbeleid
Wat wilden we doen?	• De mogelijkheden voor verbeteren van de service rondom afval wordt onderzocht.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• In 2023 zijn de effecten van het eerste jaar diftar (2022) geëvalueerd. Naar aanleiding daarvan is in 2023 extra ingezet op communicatie over de afvalpassen en besloot de gemeenteraad 21 december 2023 om het variabele deel van de afvalstoffenheffing te verhogen.

Speerpunt: In 2050 is gemeente Ouder-Amstel waterrobuust en klimaatbestendig ingericht

Doelstelling	
Wat wilden we doen?	• Alle nieuwe ontwikkelingen klimaatadaptief realiseren. • Slim koppelen met projecten. • In gesprek gaan met bewoners en belanghebbenden over klimaatbestendigheid. • Samenwerken met woningcorporaties, bedrijven en het waterschap. • Bij voorkeur ecologische oplossingen toepassen boven 'puur technische'. • Een beleidsadviseur klimaatadaptatie/biodiversiteit aanstellen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Het programma van eisen Duurzaamheid, waarin klimaatadaptieve eisen staan opgenomen, is een vaste bijlage geworden bij anterieure overeenkomsten voor ruimtelijke ontwikkelingen. • Er is een beleidsadviseur klimaatadaptatie/biodiversiteit aangesteld.
	• Er zijn nog stappen mogelijk om alle doelstellingen van 'wat wilden we doen' te bereiken.

Speerpunt: Verbeteren van de openbare ruimte

Doelstelling	Verbeterde kwaliteit van de buitenruimte
Wat wilden we doen?	• Uitvoeren van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) op de punten beheer en inrichting. • Data gestuurd beheer van de openbare ruimte gaan wij op orde krijgen en op orde houden door een capaciteitsuitbreiding voor databeheer. • Ondersteuning van de beleidsprocessen om maatregelen binnen de openbare ruimte te kunnen effectueren. Daarbij is ook inbegrepen de extra beleidsondersteuning van de omgevingstafels door de invoering van de Omgevingswet. • De nieuwe thema's binnen duurzaamheid en klimaatadaptatie worden conform de voorwaarden en regels vanuit het Rijk op tactisch en operationeel niveau uitgewerkt. • Opstellen effectgestuurd beheerplannen openbaar groen en hondenvoorzieningen. • Er wordt een onderzoek uitgevoerd ten behoeve van een integrale ophoging van de openbare ruimte in Benning. • Areaaluitbreiding nieuwbouw verwerken/implementeren in begroting. • Gemeentelijke areaaluitbreiding van de jaren 2016 tot en met 2021 verwerken/implementeren in begroting. • We breiden het team van beleidsmedewerkers uit om te voldoen aan de eisen vanuit het Rijk en innovatie binnen de thema's in de openbare ruimte.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Het beheer en de inrichting van de openbare ruimte zijn uitgevoerd conform de speerpunten uit het IBOR en de eisen uit de LIOR. • De thema's duurzaamheid de klimaatadaptatie zijn opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde Water- en rioleringsprogramma (Wrp). • Er is onderzoek uitgevoerd voor de ophoging van de wijk Benning. • Er zijn enkele medewerkers aangesteld binnen het thema openbare ruimte.
	• Data gestuurd beheer: er wordt gewerkt aan een capaciteitsuitbreiding voor databeheer. • Extra beleidsondersteuning van de omgevingstafels wordt geworven • Het effectgestuurd beheerplan groen is opgesteld in 2023 en wordt begin 2024 aangeboden ter vaststelling aan het college.
	• Het effectgestuurd beheerplan hondenvoorzieningen is uitgesteld.

Doelstelling	Biodiversiteit wordt versterkt
Wat wilden we doen?	- De biodiversiteit verhogen door tijdens groot onderhoud en herinrichting van de buitenruimte geschikte plekken om te vormen en te beheren. - Opstellen plan van aanpak bijplanten bomen in Ouder-Amstel. - Inwoners worden gestimuleerd hun tuin en daken te ontstenen en te vergroenen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	- Bij de voorbereiding van projecten voor groot onderhoud en herinrichting wordt allereerst gekeken welke nieuwe inrichting de grootste bijdrage kan leveren aan de biodiversiteit. Daarna wordt onderzocht of dat praktisch gezien mogelijk is en het voorstel wordt tijdens het participatieproces besproken met omwonenden. Het eindresultaat is een inrichting die goed te beheren is, waar bewoners tevreden over zijn met een zo groot mogelijke bijdrage aan de biodiversiteit. - Om bewoners te stimuleren hun tuin en daken te onstenen heeft de gemeente meegedaan aan het NK Tegelwippen. Dit heeft als resultaat dat 482 tegels zijn weggehaald.
	In de projecten Rijkssstraatweg en Koninginnenbuurt zijn 79 extra bomen geplant. Er is begonnen met het opstellen van een plan van aanpak bijplanten bomen in Ouder-Amstel. Hiervoor is een analyse gedaan van de eerder door bewoners voorgestelde plekken/geplaatste pins. Het onderzoek naar mogelijkheden wordt in 2024 voortgezet.

Doelstelling	De buitenruimte nodigt uit tot beweging en ontmoeting (zie ook het thema gezondheid)
Wat wilden we doen?	- Uitvoeren van het IBOR op de punten beheer en inrichting van de openbare ruimte tijdens groot onderhoudsprojecten en herinrichtingen van de buitenruimte. - Implementeren en uitvoeren geactualiseerd speelplekkenbeleid. - Implementeren en uitvoeren geactualiseerd groenbeheerplan. - Implementeren areaaluitbreiding.
Wat hebben we ervoor gedaan?	- Het beheer en de inrichting van de openbare ruimte zijn uitgevoerd conform de speerpunten uit het IBOR en de eisen uit de LIOR. - Uitvoering heeft plaatsgevonden conform het speelplekkenbeleid. - De areaaluitbreiding is geïmplementeerd.
	Het groenbeheerplan is opgesteld en wordt begin 2024 vastgesteld.

Speerpunt: Stimuleren van recreatie

Doelstelling	Versterken samenwerking tussen partijen in de recreatieve (en toeristische) sector onderling en met de gemeente
Wat wilden we doen?	Acties: - Het uitnutten van ons strategische netwerk in de Metropool Regio Amsterdam om het toerisme in de gemeente beter uit te bouwen. - Bestuurlijk overleg met Stichting Beschermers Amstelland (Mooi Amstelland) en de andere gemeenten in het Amstelland gebied opstarten.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Met de provincie, gemeenten Amstelveen en Amsterdam en het Groengebied Amstelland is gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe visie als addendum op het vastgestelde gebiedsperspectief Amstelscheg uit 2011. Nieuwe eisen aan waterberging en ontwikkelingen op het gebied van toerisme en recreatie vragen om een herijking van het beleid om de ontwikkelingen in dit bijzondere landschap te kunnen monitoren, sturen, handhaven en beschermen.

Doelstelling	Versterken samenwerking tussen partijen in de recreatieve (en toeristische) sector onderling en met de gemeente
	Door het wegvallen van de ambtelijke capaciteit op het gebied van toerisme en recreatie, als gevolg van de bezuiniging, is er geen aandacht besteed aan de uitnutting van het strategische netwerk in de MRA. De ontwikkelingen in de bezoekersaantallen aan toeristen vertalen zich naar de opbrengsten in toeristenbelasting die in 2023 iets boven de prognoses zijn uitgekomen.

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht Leefomgeving

Leefomgeving	R 2022	B2023 primitief	B2023 na wijziging	R 2023	Saldo
Baten	5.689	4.728	6.371	6.225	-147
Lasten	7.902	7.093	8.399	8.447	-48
Resultaat voor bestemming	-2.213	-2.365	-2.027	-2.222	-195
Onttrekken aan reserves	355	860	1.272	584	-688
Toevoegen aan reserves	816	877	1.150	1.150	-
Mutaties reserves	-461	-17	121	-567	-688
Resultaat na bestemming	-2.674	-2.382	-1.906	-2.788	-883

Toelichting Financieel overzicht

Lasten

De per saldo € 48.000 hogere lasten bestaan uit diverse verschillen waarvan het totaal kleiner is dan € 75.000. Deze hoeven derhalve niet te worden toegelicht. Daar waar wel sprake is van diverse flinke afwijkingen binnen het deelprogramma leefomgeving op de lasten van verschillende onderwerpen, lichten we de belangrijkste verschillen toe:

- Er zijn hogere parkeerlasten dan verwacht. Door het vertrek van intern personeel zijn extra diensten ingehuurd bij externe partijen om de bezwaren op de naheffingsaanslagen te behandelen. Daarentegen vallen de lasten uit het mobiliteitsplan lager uit dan begroot. Diverse mobiliteitsprojecten bleken aanzienlijk goedkoper dan geraamd in het mobiliteitsplan.
- De energie- en onderhoudskosten van de openbare verlichting valt aanzienlijk hoger uit dan begroot. De prijzen van energie waren in 2023 erg hoog.
- Van het groot planmatig onderhoud wegen 2023 is de Koningin Wilhelminalaan door prioritering uitgesteld naar 2026. De kosten voor station Van der Madeweg waren lager dan begroot. Ook het groot planmatig onderhoud aan civiele kunstwerken en groen is lager uitgevallen dan begroot.
- De bijdrage aan Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voor begeleiding van het project A9 is groter dan begroot. De extra inzet vanuit de gemeente wordt ook deels gedekt door inkomsten van Rijkswaterstaat. inkomsten aan bouwleges A9 (onderdeel bouwen en wonen) overtreft nog steeds de geraamde en gerealiseerde uitgaven.
- De personele lasten voor de activiteiten op het gebied van duurzaamheid zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door de overgang van een medewerker vanuit de Duo+-organisatie naar de gemeente. Deze overgang kon niet 1:1 plaatsvinden, maar door toepassing van de verdeelsleutel tussen de gemeente Uithoorn en de gemeente Ouder-Amstel.

Baten

De per saldo € 147.000 lagere baten worden met name veroorzaakt door een geringe personele bezetting bij de BOA's. Hierdoor zijn er minder naheffingen voor de